

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH140045
NAZWA OBSZARU Świetliste dąbrowy i grądy w Jabłonnej

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH140045	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Świetliste dąbrowy i grądy w Jabłonnej

1.4. Data opracowania 2008-03	1.5. Data aktualizacji 2024-08
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2012-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2023-11
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 11 września 2023 r. w spr. soo Świetliste dąbrowy i grądy w Jabłonnej (PLH140045)

					Min	Maks		C R V P		Populacja	zachowania	Izolacja	Ogólnie
A	1166	Triturus cristatus			p			P	M	D			

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N19	40.53
N16	40.96
N17	17.56
N12	0.95
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar Natura 2000 obejmuje jedno z ostatnich większych kompleksów leśnych Wysoczyzny Ciechanowskiej (Kondracki 2002). Występują tu dobrze oraz średnio wykształcone zbiorowiska świetlistych dąbrów Potentillo albae-Quercetum i grądów Tilio-Carpinetum, z przewagą dwóch podzespołów: typowego Tilio-Carpinetum typicum i trzcinnikowego Tilio-Carpinetum calamagrostietosum. Wszystkie one reprezentują wyraziste regionalne postaci tych zbiorowisk w odmianie mazowieckiej. Na obrzeżach obszaru, na granicy pole-las w wielu miejscach występuje mozaika nitrofilnych, ciepłolubnych okrajków ze związku Trifolion medii i ciepłolubnych zarośli Rhamno-Cornetum sanguinei. Podkreślenia wymaga fakt, iż niezależnie od różnych form zniekształcenia wynikającego z prowadzenia gospodarki leśnej, na obszarze ostoi występuje szeroki wachlarz gatunków charakterystycznych dla tych dwóch typów zbiorowisk roślinnych. Wśród nich jest szereg gatunków chronionych, m.in.: pierwiosnka lekarska *Primula veris*, orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, przylaszczyca pospolita *Hepatica nobilis*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, turówka leśna *Hierochloë australis* i kalina koralowa *Viburnum opulus*. Z roślin rzadkich regionalnie szczególnie interesujące są: ciemiężyk białokwiatowy *Vincetoxicum hirudinaria*, pajęcznica gałęzista *Anthericum ramosum*, miodunka wąskolistna *Pulmonaria angustifolia*, koniczyna dwukłosa *Trifolium alpestre*, fiołek przedziwny *Viola mirabilis*, groszek czerniejący *Lathyrus niger*, rutewki – orlikolistna *Thalictrum aquilegifolium* i mniejsza *T. minus*. Dość dobrze rozpoznana jest herpetofauna Obszaru, reprezentowana przez 7 gatunków płazów – traszkę grzebieniastą *Triturus cristatus*, traszkę zwyczajną *Lyssotriton vulgaris* (= *Triturus vulgaris*), ropuchę szarą *Bufo bufo*, rzekotkę drzewną *Hyla arborea*,

żabę moczarową *Rana arvalis*, żabę trawną *R. temporaria* i żabę wodną *Pelophylax esculentus* (= *Rana esculenta*) oraz 2 gatunki gadów – padalca *Anguis fragilis* i jaszczurkę żyworodną *Lacerta vivipara* (Górski P, dane npubl. 2008).

W granicach obszaru Natura 2000 znajduje się rezerwat przyrody Zegrze o powierzchni 64,29ha. Jego najstarsze drzewostany osiągnęły wiek ponad 190 lat.

4.2. Jakość i znaczenie

Przedmiotami ochrony w obszarze są siedliska 9170 i 9110 – ujęte w Załączniku I Dyrektywy siedliskowej. W obszarze zinwentaryzowano także traszkę grzebieniastą w populacji nieistotnej dla ochrony obszaru.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Siedlisko 9170 w obszarze reprezentowane jest przez grąd subkontynentalny - zespół *Tilio-Carpinetum* (podtyp 9170-2), którego charakterystyka i stan wykształcenia dość dobrze koresponduje z jego klasyczną charakterystyką fitosocjologiczną uwzględniającą specyfikę regionalną (Matuszkiewicz 2001, Danielewicz i Pawlaczyk 2004a, Perzanowska i in. 2015). Płaty grądów podlegają licznym zniekształceniom, związanym zarówno z gospodarką przeszłą (dominacja sosny zwyczajnej w niektórych płatach), jak również z zachodzącymi obecnie procesami, spośród których na czoło wysuwa się neofityzacja. Ogólnie jednak tendencje w kształtowaniu się siedliska są korzystne i spodziewana jest raczej poprawa jego stanu. Szczególnie na uwagę zasługuje różnorodny skład gatunkowy i dobra reprezentacja gatunków charakterystycznych dla żyznych lasów liściastych. Biorąc pod uwagę wszystkie zmienne należy w ostateczności uznać, że reprezentatywność siedliska 9170 jest dobra (B)

Siedlisko przyrodnicze lasów grądowych jest szeroko rozpowszechnione na terenie całego kraju, jednak jego płaty są mocno zróżnicowane i pofragmentowane. Zespół *Tilio-Carpinetum* występuje głównie w środkowej i wschodniej Polsce (Matuszkiewicz 2001), aż po Karpaty (Danielewicz i Pawlaczyk 2004). Również na Mazowszu jest to jedno z częściej spotykanych zbiorowisk roślinnych. Grądy zajmują szerokie spektrum siedlisk nizinnych, głównie o umiarkowanej i dużej żyzności. Pomimo dużej powierzchni siedliska w obszarze, która lokalnie czyni z obszaru jedno z ważniejszych miejsc występowania zbiorowisk grądowych, to w skali kraju nie przekracza ona 2% łącznej powierzchni, co pozwala tylko na nadanie względnej powierzchni oceny C.

Stan zachowania ocenia na podstawie kombinacja oceny 3 podkryteriów. Wskaźnikiem kardynalnym dla siedliska jest charakterystyczna kombinacja florystyczna, której ocena w skali obszaru wypada dość korzystnie (tylko jeden płat oceniony na U2). Bardzo źle został natomiast oceniony wskaźnik opisujący obecność inwazyjnych gatunków obcych w podszycie i runie (9 na 10 stanowisk z oceną U2).

Niezadowolająca jest także ilość drewna martwych drzew, w tym wielkowymiarowego (tylko 3 stanowiska z oceną FV). Reasumując i biorąc pod uwagę ogólny obraz siedliska w obszarze, ocena stopnia zachowania struktury siedliska jest dobrze zachowana (II). Oceny perspektyw zachowania badanych płatów były generalnie dobre, co wynikało przede wszystkim z zarysowujących się spontanicznych procesów przyrodniczych, korzystnie oddziałujących na stan i możliwość regeneracji zbiorowisk grądowych.

Występowanie grądów w obszarze nie jest zagrożone, a stan prawdopodobnie będzie ulegał stopniowej poprawie. Pozwala to ocenić stopień zachowania funkcji na poziomie II (dobre perspektywy). Ponieważ dwa powyższe kryteria (stopień zachowania struktury i stopień zachowania funkcji) oceniono na II, trzeciego kryterium (możliwości odtworzenia) nie ocenia się. Biorąc pod uwagę ocenę podkryteriów, ogólny stan zachowania siedliska w obszarze jest średni (C).

Ocena reprezentatywności na poziomie B, natomiast względnej powierzchni i stanu zachowania siedliska grądów na poziomie C, w zestawieniu z ogólnym obrazem siedliska w obszarze i porównaniem do innych obszarów Natura 2000 chroniących siedlisko grądów subkontynentalnych, prowadzi do nadania oceny ogólnej na poziomie C – znaczącym.

*9110 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*)

Siedlisko 9110 w obszarze reprezentowane jest przez zespół *Potentillo albae-Quercetum*. W klasycznej postaci są to świetliste ciepłolubne lasy dębowe, o luźnym zwarciu drzewostanu, umiarkowanie rozwiniętym podszycie i bardzo bogatym w gatunki, ziołoroślowym runie. Świetliste dąbrowy w obszarze fizjonomicznie odpowiadają charakterystyce siedliska (Jakubowska-Gabara 2004, Kiedrzyński i in. 2010). Ich rys florystyczny jest jednak znacząco pogorszony za sprawą zachodzących procesów sukcesyjnych i stopniowego przekształcania się większości płatów w zbiorowiska nawiązujące do grądów subkontynentalnych. Niemniej jednak w większości płatów utrzymują się gatunki ciepłolubne, w tym

charakterystyczne i wyróżniające ciepłolubne dąbrowy, jednak ich ilościowość jest często niewielka. Biorąc powyższe pod uwagę, należy uznać, że reprezentatywność siedliska 9110 jest dobra (B).

Ciepłolubne dąbrowy występują w pasie rozciągającym się przez całą Polskę środkową, z wyłączeniem obszarów na północy i południu. Jednak fitocenozy te cechuje duże rozproszenia i zwykle mała powierzchnia (Jakubowska-Gabara 2004, Kiedrzyński i in. 2010). Pomimo, że w obszarze występują dość rozległe i zwarte płaty dąbrów, to jednak ich powierzchnia nie przekracza 2% powierzchni siedliska na terytorium Polski. Prowadzi to do nadania oceny względnej powierzchni - C.

Stan zachowania ocenia na podstawie kombinacja oceny 3 podkryteriów. Najważniejszymi (kardynalnymi) wskaźnikami struktury siedliska są te opisujące gatunki charakterystyczne i ciepłolubne, gatunki inwazyjne w podszybie i runie, a także zwarcie podszytu i zwarcie koron drzew. Wskaźniki opisujące udział gatunków typowych dla siedliska były oceniane dobrze (przewaga ocen FV). O obniżeniu oceny decyduje jednak silny rozwój warstw podszytu oraz gatunków inwazyjnych (zwłaszcza niecierpka drobnokwiatowego). W konsekwencji, mimo dość dużego potencjału, stopień zachowania struktury siedliska ocenia się na poziomie II (dobrze zachowana). Oceny perspektyw zachowania badanych płatów są generalnie niezadowolające, co wynika zwykle z faktu niestabilności tych zbiorowisk i stopniowego przekształcania się większości z nich w grądy. Pomimo pewnych dobrze wykształconych elementów siedliska, niepewność co do możliwości utrzymania dąbrów w obszarze oraz stwierdzenie istotnych zagrożeń prowadzi do nadania oceny na poziomie III – średnie lub niekorzystne perspektywy. Podkryterium oceniono na poziomie II – odtworzenie siedliska jest możliwe przy średnim nakładzie środków. Dla zachowania (przedłużenia możliwości trwania w obszarze) ciepłolubnych dąbrów niezbędne jest wdrożenie działań zapisanych w PZO, odnoszących się przede wszystkim do przerzedzenia warstwy podszytu. Biorąc pod uwagę kombinację oceny podkryteriów, ogólny stan zachowania siedliska w obszarze jest średni lub zubożały (C).

Ocena reprezentatywności na poziomie B, natomiast względnej powierzchni i stanu zachowania siedliska ciepłolubnych grądów na poziomie C, w zestawieniu z ogólnym obrazem siedliska w obszarze i porównaniem do innych obszarów Natura 2000 chroniących siedlisko, prowadzi do nadania oceny ogólnej na poziomie C – znaczącym.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	I01		i
H	K02.01		i
M	B02		i
M	B02.04		i
M	I02		i
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ	[%]

Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Dokumentacja do planu zadań ochronnych obszaru Świetliste dąbrowy i grądy w Jabłonnej PLH1400452. BULiGL, 2021, Ocena stanu zachowania i monitoring wybranych przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000: Torfowiska Czernik PLH140037, Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie PLH140013, Świetliste dąbrowy i grądy w Jabłonnej PLH140045

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

[Powrót](#)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	100.0	PL02	3.62		

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Warszawski	*	100.0
PL02	Zegrze	+	3.62

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

[Powrót](#)

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie
Adres:	Polska Henryka Sienkiewicza 3 00-015 Warszawa
Adres e-mail:	sekretariat@warszawa.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 25 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
-------------------------------------	-----	--

Świetliste dąbrowy i grądy w Jabłonnej PLH140045

Link: <https://edziennik.mazowieckie.pl/legalact/2017/6372/>

Nie, ale jest w przygotowaniu

Nie

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH140045

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

Tak Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)